

Wolk vol pluimmuggen boven de Udensedreef in de Maashorst.

Het is geen geheim meer dat er veel water is rond de Udensedreef in de Maashorst. Dit vele water is dan ook de reden dat Thea van Zuylen enkele weken geleden dit fascinerende schouwspel kon vastleggen. Na wat navraag werd haar duidelijk dat deze wolk bestond uit waarschijnlijk pluimmuggen. Het vrouwtje, van dus waarschijnlijk die pluimmug, heeft de afgelopen tijd volop eitjes gelegd op het ondiepe water. Ze landde op het water, stak haar legbuis in het water en legde op het wateroppervlak een vlotje van eitjes. Als het ei eenmaal is gelegd doorloopt het vier verschillende fasen in een periode van 7 – 15 dagen. Deze fasen zijn: ei, larve, pop en volwassen mug. Wanneer de eitjes uitkomen, zakken de doorzichtige larven onder water, maar door een klein snorkeltje boven water kunnen ze ademen. De larven leven van algen uit het water, die ze met hun mondje uit het water zeven. Een muggenlarve is eigenlijk een waterfilteraar. Als een buisje zuigt ze water naar binnen en filtert daar algen uit. Samen met andere filteraars zorgen de muggenlarven ervoor dat er minder algen in het water zitten. Die filterende functie wordt belangrijker naarmate klimaatverandering zorgt voor regelmatigere algenbloei in ons zwemwater. Als er teveel algen komen, kunnen zelfs blauwalgen gaan bloeien en daardoor kan het water giftig worden. Juist tijdens warme dagen, als we er graag in willen zwemmen. Vissen, kikkers, libellenlarven en waterkevers eten ondertussen graag muggenlarven. Het groeien gaat dus razendsnel. Binnen twee weken groeit ie van ei tot mug.

Maar het leven van een mug is zwaar. In het water hangen ze weerloos aan het wateroppervlak en zijn daarmee een geweldige voedselbron voor vis en kikker. Eenmaal in de lucht hebben ze daar geen last meer van, maar staan ze weer op de boodschappenlijst van vele vogels. Om nog een beetje overlevingskans te hebben vliegen ze vaak in zwermen. Voor zwaluwen, grote liefhebbers van muggen, natuurlijk een feest om doorheen te vliegen. Snaveltje open, oogjes dicht en weer heb je een lading voer voor je jongen. Niet alleen zwaluwen, maar ook andere insectenetende vogels en zelfs vleermuizen genieten van die wolken voedsel.

Zeker de mannelijke muggen moeten hun kansen grijpen, ze leven maar enkele dagen. Dus zo'n wolk is een uitgelezen kans om een vrouwtje te versieren. Hij heeft pluimvormige antennes, waarmee hij de vrouwelijke feromonen opvangt. Wanneer hij zijn keuze heeft gemaakt, pakt hij haar vast met de poten en daalt als een parachute met haar neer. De achterlijfjes worden naar elkaar toe gebogen, hij brengt het penisje op zijn plek en klaar is Kees. Man en vrouw gaan uit elkaar, hij drinkt nog wat nectar, zwerft nog een paar dagen rond en overlijdt dan onherroepelijk. Hij heeft verder geen nut meer. Zij heeft aan één paring genoeg om de rest van haar leven eitjes te blijven leggen, dus is het van groot belang om de juiste keuze te maken. Ze heeft zich vaak gevoed met bloed, omdat ze veel eiwitten nodig heeft om meerdere eitjes te leggen. (Dansmuggen doen dit overigens niet, maar geen idee waar ze dan hun eiwitten vandaan halen.) Zodra ze een dier (of persoon) prikt, kan ze binnen 1 – 2 dagen ongeveer 200 – 300 eieren met het sperma tegelijkertijd bevruchten. Dus in ongeveer 45 dagen van haar leven (dat is de levensverwachting van de vrouwelijke mug), kan ze meer dan 1.500 eitjes leggen.

Wereldwijd leven er meer dan 3500 soorten muggen. In Nederland hebben we zo'n 25 soorten, waarvan de steekmug de bekendste is. Stuk voor stuk spelen zij een rol in het ecosysteem. Sommige soorten zijn belangrijke bestuivers. Zonder genoeg muggenlarven

zullen er steeds minder libellen, vissen en kikkers zijn. Muggen kunnen dan, omdat hun voortplanting snel gaat, steeds vaker als plaag voorkomen. Een typisch gevolg van het verslechterende evenwicht in het ecosysteem. De steeds hevigere wisselingen tussen muggenplagen en blauwalgenbloei zijn het waarschijnlijke gevolg van de ineenstorting van het ecosysteem waar de muggenlarven deel van uitmaken.

Dus heb je een jeukende muggenbult, denk dan even aan de miljoenen muggeneitjes die je zo mogelijk hebt gemaakt en het voordeel van schoon zwemwater, kikkerconcerten en die zwaluwen, zonder wie de lente een stuk minder leuk is.

Met dank aan Thea van Zuylen voor het delen van de foto's op de Udensedreef.

Ria Smits

Eierleggende mug

Muggenlarven

Pluimmug

Wolk van muggen